

1 ARALIK DÜNYA
AIDS GÜNÜ
2016 KAMPANYASI
GENÇLİK ETKİNLİKLERİ İÇİN
BİLGİ NOTU

www.1aralik.com

İçindekiler

BAŞLARKEN.....	3
ÖNERİLEN ETKİNLİKLER	5
1. Eğitim (Yaygınlaştırma Eğitimi & Tematik Eğitim).....	5
2. HIV ve AIDS Temalı Filmler	6
3. Kendine İyi Bak HIV ve AIDS Eğitsel Kutu Oyunu	6
4. Stant Çalışması.....	7
5. Parti.....	8
6. Sosyal medya çalışmaları	8
7. Üniversitelerde Forum / Panel / Söyleşi / Deneyim Paylaşımı Oturumları.....	9
ETKİNLİKLERİN KOORDİNASYONU NASIL SAĞLANACAK?	10
PEKİ YA MALZEME TALEPLERİ?	10
GÖRSEL GİRİŞLERİ İÇİN:	10
SIRA GELDİ RAPORLAMAYA:.....	10
EK BİLGİ:.....	11
1ARALIK DÜNYA AIDS GÜNÜ:.....	11
BU KAMPANYA NEDEN ÖNEMLİ?	12
DÜNYA AIDS GÜNÜ'nün Tarihi	13
Dünya AIDS Günü Temaları	14
I. Tanımlar	15
II. Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Takvimi	15
BU KAMPANYA KAPSAMINDA YERELLERDE NELER YAPILABİLİR?	18
HIV ve AIDS NEDİR?	18
BİLGİ VE İLETİŞİM:	20

BAŞLARKEN...

MERHABA,

Bugünün gençleri olarak bizler, HIV ve AIDS'in var olduğu bir dünyaya gözlerimizi açtık. Şu ana kadar yapılan çalışmalara rağmen bugün hâlâ HIV ve AIDS bizi endişelendirmektedir.

Dünyadaki yeni HIV enfeksiyonlarının %34ü 15-24 yaş arasındaki gençler arasında gerçekleşmektedir.

Gençler, HIV VE AIDS'ten haberdar olmalarına rağmen, HIV'in bulaş - bulaşmama yollarına, güvenli davranışlara ve korunma yöntemlerine ilişkin bilgileri yetersizdir. Bilinçli seçimlerin yapılması ve bilinçli kararlar alınması için gençlerin ayrımcılığa uğratılmadan, cinsel sağlık bilgilerine erişimi sağlanmalıdır. Çünkü **önyargılardan uzak cinsel sağlık konuşmak her gencin başlıca hakkıdır**. Gençlerle cinsellik konuşmak, gençlere cinsel sağlık eğitiminin verilmesini sağlamak ahlaki, kültürel veya sosyal bir zedelenmeye yol açmaz. Aksine gençlerin bilgiye dayalı daha sorumlu davranmalarını sağlayacaktır.

Türkiye'de her 10 gençten 9'u HIV ve AIDS bulaşına dair doğru bilgiye sahip değildir.

1 Aralık Dünya AIDS Günü'ne **GENÇ** yaklaşımını katmak, cinsel sağlık ve üreme sağlığı konusunu gündemde tutmak, gençlerin bu alanda ihtiyaçlarını ortaya koymak, HIV ve AIDS ile yaşayan bireylerin insan haklarına dikkat çekmek ve HIV VE AIDS ile yaşayan bireylere yönelik ayrımcılıkla mücadele etmek amacıyla çeşitli gençlik kuruluşları olarak **1 Aralık Genç İnisiyatif** adı altında bir araya geldik. Bu sene de Sağlıkta Genç Yaklaşımlar Derneği (Y-PEER Türkiye), Toplum Gönüllüleri Vakfı (TOG) ortaklığı ve Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) Türkiye Ofisi desteği ile 1 Aralık çalışmalarını koordine ediyoruz. İnisiyatif 2011 yılından beri düzenlenen etkinliklerde, Türkiye'nin farklı illerinde;

- Gençlerin bilgileri düzeyini ve farkındalığını artırmakta
- Gençlerin haklarını savunmakta
- HIV ve AIDS ile yaşayan insanların yanlarında yer almakta
- Ayrımcılığa karşı seslerini yükseltmektedir.

1.8 milyar ergen ve genç dünya nüfusunun **dörtte birini** oluşturmaktadır.

1 Aralık Genç İnisiyatifi, HIV ve AIDS de dâhil olmak üzere cinsel sağlık üreme sağlığı içerisinde gençleri bu kadar etkileyen konularda, gençlerin sesinin duyulmasının ne kadar anlamlı olduğunun altını çizmektedir. 1 Aralık Genç İnisiyatifi gençlerin inisiyatif aldıkları ve onların bugün de yarınki kadar önemli olması için çabalayan bir platformdur. **Gençler olarak cinsel sağlık, üreme sağlığı haklarımızı talep ediyoruz ve politikalara doğrudan dâhil olmak istiyoruz!**

Bu süreçte yaşa uygun yapılandırılmış, kapsamlı cinsel sağlık eğitiminin zorunlu eğitim müfredatında yer alması, yaygın genç dostu sağlık hizmetlerine erişim ve gençler için alınan kararlarda karar süreçlerine katılım taleplerimizi vurgulamaya ve tüm bunlara destek bulmaya çalışacağız.

Bu etkinlikler için örgütlenmeniz, grubunuzun hedefleri ve olanaklarını göz önüne alarak aşağıdaki etkinliklerin bir bölümünü uygulayabilir ve bizlerden destek alabilirsiniz. Bu etkinlikler kampanya için ortak düşünülmelidir. 1 Aralık Genç İnisiyatifi'nin içinde yer almak istiyorsanız aşağıdaki etkinlikler listesi üzerine çalışmanızı öneriyoruz.

15 KASIM 2016 saat 17.00'ye kadar aşağıdaki listeden **seçeceğiniz etkinlikleri**, hepsini seçmek durumunda değilsiniz, bizlerle paylaşmanızı rica ediyoruz. Sonrasında sıkça iletişimde olarak bu yıl da birlikte güzel bir kampanya organize edeceğimize inanıyoruz.

Aşağıda listelenen aktiviteler 1 Aralık gibi cinsel sağlık, üreme sağlığı açısından anlamlı günlerde yapılagelmiş etkinlikler ve uluslararası bağı olabilecek etkinlikler düşünülerek hazırlanmış bir listedir. **Amacımız, sizlerin ekibinizle bir araya geldiğinizde enerjinizi etkinliklerin niteliğine ayırabilmenizdir.** Açıklamaları okurken de fark edeceğiniz gibi bazı etkinlikler için gerekli dokümanlar ve malzemeler 1 Aralık Genç İnisiyatifi koordinasyon ekibi tarafından sizlerle paylaşılacaktır.

1 Aralık Genç İnisiyatifi olarak, 1 Aralık Kampanyası süresince gençlerin katılımını ve cinsel sağlık, üreme sağlığı haklarını savunurken benimsediğimiz ve vazgeçemeyeceğimiz ilkeler;

- 1- İnsan hakları temelli yaklaşım içerisinde olmak
- 2- Kültürel farklılıklara duyarlılık göstermek
- 3- Farklılıklara saygı duymak
- 4- Cinsiyet eşitliğini ve hakkaniyeti desteklemek
- 5- Başkalarına kendi değerlerini zorla dayatmadan çalışmak
- 6- Paylaşılan bilgilerin doğruluğundan ve tarafsızlığından emin olmaktır.
- 7- Çevreye duyarlı davranmak, kaynakları verimli kullanmak, çalışmalar sırasında çevre kirliliğine neden olmamak

Şimdiden sizlerle birlikte çalışmak için can atıyoruz.

1 Aralık Genç İnisiyatifi

ÖNERİLEN ETKİNLİKLER

1. Eğitim (Yaygınlaştırma Eğitimi & Tematik Eğitim)

1 Aralık Dünya AIDS Günü için alanlara çıkmadan önce, bilgi verebilmek için bilgi sahibi olmanın gerekliliğini ve sahip olunan bilgiyi doğru, ortak bir dille aktarmanın önemini biliyoruz. Bu nedenle etkinliklere başlamadan ya da etkinlik süresince 'Cinsel Sağlık Üreme Sağlığı' eğitiminin alınmasını önemsiyoruz.

Nedir*? "ÜSAEP¹ kapsamında yerelerde gençlere temel cinsel sağlık, üreme sağlığı (CSÜS) bilgilerini vermeyi hedefleyen, bilgi ve tutum değişikliği oluşturmayı amaçlayan 2 günlük yaygınlaştırma ya da tek günlük tematik eğitimlerdir."

2 Günlük Yaygınlaştırma Eğitim Programı:

1.Gün: Türkiye'de Gençlerin Cinsel Sağlık Üreme Sağlığı Durum ve Hakları, Vücudumuzu Tanıyalım, Cinsel Sağlık ve Sıkça Sorulan Sorular, Kendi Kendine Meme ve Testis Muayenesi

2.Gün: Gebeliği Önleyici Yöntemler, Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonlar, HIV ve AIDS, Kondom

1 Günlük HIV ve AIDS Tematik Eğitim Programı:

Türkiye'de Gençlerin Cinsel Sağlık Üreme Sağlığı Durum ve Hakları, Vücudumuzu Tanıyalım, HIV ve AIDS, Kondom

HIV ve AIDS Atölyesi:

2 saatlik HIV ve AIDS oturumu

Nasıl Yapılır? Ekip, kendilerine gönderilen "eğitim talep form²"unun eksiksiz doldurulmuş halinin iletilmesi ile başlar.

Ne Gerekli? Eğitim Salonu, 16-30 katılımcı,

Ne İşe Yarar? Gençlerde bilgi ve tutum değişimini sağlar.

Nasıl Ölçülür? Eğitimin kendine özgü ölçme ve değerlendirme yönteminin yanında eğitime katılan kişi sayısı da ölçüt olarak göz önüne alınabilir.

* Bu gereklilikleri sağladığınız takdirde cinsel sağlık üreme sağlığı akran eğitimlerini sizlerle birlikte

¹ Üreme Sağlığı Akran Eğitimleri Projesi, UNFPA desteği ile Toplum Gönüllüleri Vakfı ve Sağlıkta Genç Yaklaşımlar Derneği tarafından yürütülen proje

² Eğitim talep formu için koordinasyon ekibi ile iletişime geçebilirsiniz.

gerçekleştirmekten mutluluk duyarız. Ancak kimi zaman yoğun taleplere yanıt vermekte zorlanabiliyoruz. Bu gibi durumlar için ise gençler için cinsel sağlık üreme sağlığı konularında bir uzaktan öğrenme aracı olan **SANAL AKRAN'**ı bireysel olarak uygulamanız da bir diğer seçenek olarak düşünülebilir.

Sanal Akran'a ulaşmak için: <http://sanalakran.birgenclikhikayesi.com/>

2. HIV ve AIDS Temalı Filmler

Nedir? Cinsel sağlık ve üreme sağlığı temalı filmlerin yerelerde gösterimi öncesinde ve sonrasında en az 30 dakikalık film çözümlemesinden oluşan bir atölye çalışmasıdır. Yerelerin durumuna göre halka açık ortamlarda da gösterimler gerçekleştirilebilir.

Nasıl Yapılır? "Dallas Buyers Club, Act up, How To Survive a Plague, Philadelphia vb. gibi. Bu filmleri neden izliyoruz da kısa bir açılış konuşması yapmak verimli olacaktır. Gösterim için gerekiyorsa daha deneyimli bir okul topluluğuyla ortak olarak koordine edilebilir, salon kullanımı için gerekli izinler alınır, film sonrası tartışma için kolaylaştırıcı olarak bir akran eğitmeni talep edilebilir.

Ne Gerekli? Film gösterimi için salon, projeksiyon cihazı, ses sisteminin yereller tarafından ayarlanması beklenmektedir. İstenirse ve koşullar uygunsa katılımcılara broşür, kondom dağıtılabilir.

Ne İşe Yarar? Gençlerde özellikle HIV ve AIDS konusunda farkındalık ve özellikle güvenli cinsel davranışlar hakkında olumlu bilgi ve tutum değişikliği oluşturmaya yarar.

Nasıl Ölçülür? Atölyeye katılan kişi sayısı ölçüt olarak değerlendirilebilir.

3. Kendine İyi Bak HIV ve AIDS Eğitsel Kutu Oyunu

Nedir? Gençlerde CSÜS hakkında temel bilgileri ve farkındalıkları bir kutu oyunu yardımıyla eğlenceli bir şekilde aktarmayı amaçlar.

Nasıl Yapılır? 4-6 kişinin oynaması gerekir. Oyunu kolaylaştıracak bir akran eğitmeni gerekmektedir.

Ne Gerekli? Kutu oyunu

Ne İşe Yarar? Eğlenceli bir şekilde gençlerde farkındalık yaratmayı ve bilgi düzeyini artırmayı amaçlar.

Nasıl Ölçülür? Oyun değerlendirme formunun düzenli bir şekilde doldurulması gerekir.

4. Stant Çalışması

Nedir? Cinsel sağlık ve üreme sağlığı konularında insanları bilgilendirmek ve bu konulara dikkatlerini çekmek amacıyla kalabalık bir yerde düzenlenen bilgilendirme çalışmalarıdır.

Nasıl Yapılır? OHAL nedeniyle daha önceki yıllarda olduğu gibi sokaklarda stant açılmasının mümkün olmayacağını düşünerek, AVM ler ya da üniversite sınırlarındaki alanlar stant açmak için kullanılabilir. Bu alanlar için özel alansa mülkiyet sahibinden, AVM ise yönetimden yazılı izin alınması gerekiyor. Stantta yer alacak ekibin belirlenmesi konusunda birçok kurumdan kişi bulunacak şekilde stant görevlilerinin olması beraber çalışma görüşüne daha uygun olacaktır. Stant malzemelerinin listelenmesi ve gerekli materyallerin 1 Aralık İnisiyatif Koordinasyon'dan talep edilmesi.

*Stantta gerçekleştirilecek aktiviteler ile ilgili etkinlik talebinden sonra bilgi metni gönderilecektir.

Ne Gerekli? 1 Aralık İnisiyatif Koordinasyon'dan gönderilebilecek materyaller: HIV ve AIDS bilgilendirme broşürü, kondom, yerellerden beklenen: masa, sandalye, gerekli ise broşür, poster çoğaltımı...

Ne İşe Yarar? Toplumun farklı kesimlerinden insanlara CSÜS bilgisi ve gençlerin ihtiyaçları aktarılır.

Nasıl Ölçülür? Ulaşılan kişi sayısı (Dağıtılan materyal sayısının yanında yüz yüze görüşülen kişi sayısı da kullanılabilir)

5. Parti³

Nedir? 1 Aralık ve boyunca farklı gruplardaki insanlara CSÜS ve İnsan Hakları konusunda farkındalık yaratmak için organize edilen bir etkinliktir. İhtiyaca ve yerellere göre şekli değiştirilebilir.

Nasıl Yapılır? Yerel dinamiklere göre belirlenen kafe, bar veya gece kulüpleriyle anlaşılabilir. CSÜS alanında çalışan sivil toplum kuruluşlarına kaynak sağlamak için de kullanılabilir, isteğe göre DJ ya da grup bulunabilir, etkinlik duyurusu etkinlikten en az 10 gün önce başlamalıdır.

Ne Gerekli? Salon, ses sisteminin yereller tarafından sağlanması beklenmektedir. Tanıtım ve bilgilendirme afişleri, kondom 1 Aralık İnisiyatif Koordinasyon Ekibi tarafından sağlanabilir.

Ne İşe Yarar? Organizasyon ekibinin kaynaşmasını sağlamasının yanı sıra insanları bilgilendirebilmek için de etkili bir araçtır.

6. Sosyal medya çalışmaları

Nedir? Gençlerin CSÜS mesajlarını kampanya için belirlenen etiketler kullanarak (Herkes tarafından aynı mesajın kullanımı mesajın daha güçlü olmasını sağlar.) Facebook, Twitter, Snapchat, Periscope vb. araçlar üzerinden düzenli ve sistemli olarak yaygınlaştırmaktır.

*Sosyal medya üzerinden paylaşım yaparken 1 Aralık Genç İnisiyatifi vurgulanmalı. Mentionlarda sağlıktagençyaklaşımlar derneği, tog ve unfpa kullanılması gerekmektedir.

Nasıl Yapılır? Hazırlanan iletişim planı çerçevesinde alana uygun bir dille mesajlar yaygınlaştırılır.

Ne Gerekli? Mesajlar, mini gruplar olması daha etkili bir şekilde yapılmasına yardımcı olacaktır.

Ne İşe Yarar? Sosyal medya üzerinden farkındalığı ve görünürlüğü artırır.

Nasıl Ölçülür? Ulaşılan insan sayısı önemli bir ölçüttür.

³ UYARI: Partilerde bilet satışı yapmak isterseniz ayrı bir prosedür işlemektedir. Bilgi için koordinasyon ekibi ile iletişime geçiniz.

7. Üniversitelerde Forum / Panel / Söyleşi / Deneyim Paylaşımı Oturumları

Nedir? İnsan hakları, eşitlik, gençlerin üreme ve cinsel sağlığı konularında bilgi sahibi konuşmacılar ile üniversiteli gençlerin bilgi paylaşımında bulunmasıdır.

Nasıl Yapılır? Etkinliğin sorumlusunun konuşmacı ya da konuşmacıların belirlemesi⁴, iletişime geçmesi ve onay alması, etkiyi artırabilecekse farklı okul topluluklarıyla birlikte çalışılabilir, ardından etkinliğin duyurusunun yapılması gereklidir. Eğer uygun ise çay-kahve hizmeti gibi konularda küçük sponsorluk arayışına gidilebilir.

Ne Gerekli? Etkinliği gerçekleştirecek bir ekip oluşturulmalı, konuşmacılar ile uygun tarih belirlenmeli, etkinliğin yapılacağı salonun belirlenip, okul yönetiminden izin alınmalı, basın ile irtibata geçilip çağırılmalıdır. Salona logoların basılı olduğu bir banner asılabilir.

Ne işe yarar? Ülkenin farklı kesimlerinden olan üniversite öğrencilerine insan hakları, eşitlik, CSÜS bilgisi ve gençlerin ihtiyaçları aktarılır.

Nasıl Ölçülür? Etkinliğe katılan kişi sayısı ile ölçülür. Basın da çağrılarak haberin ulaştığı kitle ile ölçülür.

⁴ Konuşmacıların konaklama ve seyahatleri için bir kaynak ne yazık ki bulunmamaktadır. Bu gibi bir ihtiyaç doğurabilecek bir konuşmacı olacak ise sponsorluk arayışına gidebilirsiniz.

ETKİNLİKLERİN KOORDİNASYONU NASIL SAĞLANACAK?

Kampanyaya dâhil olmak isteyen örgütlenmelerin ve toplulukların linkteki takvimi eksiksiz bir şekilde doldurmaları gerekmektedir.

<http://www.1aralik.com/etkinlik-takvimi.html>

PEKİ YA MALZEME TALEPLERİ?

Malzeme ihtiyacı olan örgütlenmelerin ve toplulukların bu taleplerini aşağıdaki link üzerinden iletmeleri gerekmektedir.

<http://www.1aralik.com/malzeme-talebi.html>

GÖRSEL GİRİŞLERİ İÇİN:

Kampanyaya katılan örgütlenmelerin ve toplulukların, etkinlikler süresince çekilmiş olunan fotoğraflar ve oluşturulan görselleri, aşağıdaki link üzerinden yüklemeleri gerekmektedir.

<http://www.1aralik.com/goumlrseller.html>

SIRA GELDİ RAPORLAMAYA:

Kampanya sonucunda gerçekleştirilen etkinliklerin aşağıdaki link üzerinden raporlanmasının yapılması gerekmektedir.

<http://www.1aralik.com/rapor.html>

EK BİLGİ:

1ARALIK DÜNYA AIDS GÜNÜ:

1 Aralık Dünya AIDS Günü'ne **GENÇ yaklaşımını** katmak, cinsel sağlık ve üreme sağlığı eğitimleri ihtiyacını ortaya koymak, HIV ve AIDS'le yaşayan bireylerin insan haklarına dikkat çekmek ve HIV ve AIDS ile yaşayan bireylere yönelik ayrımcılıkla mücadele etmek amacıyla düzenlenen etkinliklerde, Türkiye'nin farklı illerinde, gençler haklarını savunmakta, 1 Aralık Dünya AIDS Günü'nde HIV ve AIDS'le yaşayan insanların yanlarında yer almakta, ayrımcılığa karşı seslerini yükseltmektedir.

Bugünün gençleri olarak bizler, HIV ve AIDS'in var olduğu bir dünyaya gözlerimizi açtık. Yapılan çalışmalara rağmen bugün hala HIV ve AIDS bizi endişelendirmektedir.

Çünkü;

- Ülkemizde her 10 gençten yalnızca 1'i, HIV ve AIDS hakkında kendilerini koruyabilecek bilgiye sahiptir⁵
- Üstelik her iki gençten biri, HIV ile yaşadığını bildikleri biriyle aynı odayı, sınıfı paylaşmaktan korkmaktadır
- Ülkemizde genç insanlar gönüllü HIV testine ve danışmanlık hizmetlerine erişememekte ve durumlarını öğrenmekte güçlük yaşamaktadırlar
- Ülkemizde çoğu lezbiyen, gey, biseksüel, trans bireyler, HIV ile yaşadıkları önyargısıyla ayrımcılığa maruz kalmaktadır. Güncel rakamlar, ülkemizdeki HIV ile yaşayanların yarısından fazlasının heteroseksüel olduğunu göstermektedir.

Buna ek olarak, günümüzde hala HIV ve AIDS ile yaşayan insanlar, cinsiyet, cinsiyet kimliği ve cinsel yönelim, yaş, sosyoekonomik durum, iş güvencesi gibi etmenler ve görünmez sınırlamalar nedeniyle sağlık hizmetlerinden yoksun kalabilmektedirler.

Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) ve Nüfus Bilim Derneği'nin geçmişte yaptığı bir araştırmanın verilerine göre;

- Her 10 gençten 9'u HIV ve AIDS hakkında bilgi sahibi değildir. **Bunun için okullarda yaşa ve müfredata uygun cinsel sağlık eğitimine ihtiyacımız var!**

- Her 3 gençten 2'si HIV ile yaşadıklarını bildikleri biriyle aynı ortamı paylaşmak istememektedir. **Ayrımcılıktan arınmış bir dünya için cinsellik konuşma zamanı!**
Gençler olarak cinsel sağlık haklarımızı talep ediyoruz ve politikalara doğrudan dahil olmak istiyoruz! DİYORUZ!

⁵ 2007, Türkiye'de Gençlerin Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Durumu Araştırması, UNFPA Türkiye, Nüfus Bilim Derneği

BU KAMPANYA NEDEN ÖNEMLİ?

Gençler olarak sesimizi yükseltirken ve haklarımızı savunurken HIV ve AIDS konusunda uluslararası alanda belirlenen hedefler ve bildirgeleri göz önüne alarak hareket ediyoruz.

Örneğin;

1994 yılında Kahire’de yapılan Uluslararası Nüfus ve Kalkınma Konferansında hükümetler HIV ve AIDS’in kontrolü, HIV ve AIDS’ten korunma konularında hedefler belirlemişlerdir.

Aynı zamanda Haziran 2001 yılında gerçekleşen Birleşmiş Milletler HIV ve AIDS özel oturumunda hükümet temsilcileri ergenler ve gençler için HIV ve AIDS bulaşıcılık bildirgesini imzaladılar.

Belirlenen hedefler ve imzalanan bildirgeler doğrultusunda HIV ve AIDS konusunda hükümetler gençlerin ihtiyaçlarına ve isteklerine yönelik adım atmalıdır.

Gençler HIV ve AIDS’ten haberdar olmalarına rağmen, bulaş - bulaşmama yollarına erişimi, korunma yöntemlerine ilişkin bilgileri yetersizdir. Bilinçli seçimlerin yapılması ve bilinçli kararlar alınması için ayrımcılığa maruz kalmadan gençlerin cinsel sağlık bilgilerine erişimi sağlanmalıdır.

Gençlerle cinsellik konuşmak, gençlere cinsel sağlık eğitiminin verilmesini sağlamak ahlaki, kültürel veya sosyal bir zedelenmeye yol açmaz. Aksine bilgiye dayalı daha sorumlu davranmalarını destekler.

HIV ve AIDS öldürmez, önyargılar öldürür. Önyargılardan uzak cinsel sağlık konuşmak her gencin başlıca hakkıdır.

DÜNYA AIDS GÜNÜ'nün Tarihi

Dünya AIDS Günü'nü anma kavramı, AIDS Küresel Program Direktörü Jonathan Mann'ın parlak fikri olarak DSÖ'de (Dünya Sağlık Örgütü) ortaya çıkmıştır.

1988'de Sağlık Bakanları Dünya Zirvesi'nde, AIDS'i önleme programları ve Dünya AIDS Günü kavramı bütün katılımcı ülkeler tarafından desteklenmiştir. Ekim 1988'de Birleşmiş Milletler Genel Kurulu resmi olarak bu kavramı tanımıştır. Dünya Sağlık Örgütü 1 Aralık 1988 gününü ilk Dünya AIDS Günü olarak ilan etmiştir.

1996 yılında Birleşmiş Milletler HIV ve AIDS Ortak Programı olarak bilinen kuruluş Dünya AIDS Günü'nü planlamak ve farkındalık yaratmak için oluşturulmuştur. Bu kuruluş aynı zamanda herkes için HIV ve AIDS ile ilgili farkındalık oluşturmayı amaçlamıştır. 1997'de UNAIDS (Birleşmiş Milletler HIV ve AIDS Ortak Programı) yıl boyunca iletişimlerini yaygınlaştırarak Dünya AIDS Kampanyası olarak bilinen kampanyayı AIDS'in sebeplerini de içeren konularda farkındalık yaratmak adına yürütmek için çaba sarfetmiştir.

1997'de UNAIDS Dünya AIDS Günü için bir tema yaratmış ve sadece çocuklar ve gençler üzerine odaklanmıştır. Bu tema enfeksiyonla ilişkilendirilen damgalanmayı hafifletmiştir. Daha sonra, HIV ve AIDS ile yaşayan bütün yaş gruplarındaki insanlara odaklanılmıştır. 2005'e kadar her yıl Dünya AIDS Kampanyası için yeni temalar tasarlanmıştır.

2004'te Dünya AIDS Kampanyası bağımsız bir kuruluş olarak tanınmıştır. Kampanya çeşitli bağış gösterileri yaparak bağışların artmasına yardımcı olmuştur. Bu kuruluş insanları AIDS hakkında çeşitli çalıştaylar düzenleyerek eğitmiştir. Bu çalıştaylar önyargıyla mücadele etmek aynı zamanda insanlara HIV'in hala bir salgın enfeksiyon olduğu ve yapılması gereken birçok şeyin olduğunu hatırlatmak için kullanılmıştır.

2004'e kadar, UNAIDS; DSÖ gibi diğer küresel sağlık kuruluşlarına danışarak hareket etmekteydi ve Dünya AIDS Günü Kampanyası için her yıl değişik bir temaya sahip olmuştur. Daha sonra 2005 yılında, temaların sadece 5 yılda bir değiştirilmesine ve her yıl bir alt tema oluşturulmasına karar verilmiştir.

Bu temalar siyasi liderlerin sözlerini ve HIV ve AIDS tedavisi ve önlenmesi konusunda taahhütlerini tutmalarını ve HIV ve AIDS ile yaşayanları desteklemelerini etkilemek için oluşturulmuştur. Dünya AIDS Kampanyası bu temayı HIV farkındalığının G8 Zirvesini de içeren başlıca bütün küresel zirvelerde altını çizmek için kullanılmaktadır.

Dünya AIDS Günü Temaları

Dünya AIDS Kampanyası'nın temalarının listesi aşağıdadır.⁶

Yıl	Tema
1988	İletişim
1989	Gençlik
1990	Kadınlar ve AIDS
1991	Zorluğu Paylaşmak
1992	Toplum Taahhüdü
1993	Hareket
1994	AIDS ve Aile
1995	Ortak Haklar, Ortak sorumluluklar
1996	Bir Dünya, Bir Umut
1997	AIDS'li bir Dünya'da Yaşayan Çocuklar
1998	Değişim için Zorlamak: Genç İnsanlarla Dünya AIDS Kampanyası
1999	Dinle, Öğren, Yaşa: Çocuklar ve Genç İnsanlarla Dünya AIDS kampanyası
2000	AIDS: Erkekler Fark Yaratabilir
2001	Ben Önemsiyorum. Sen?
2002	Damgalama ve Ayrımcılık
2003	Damgalama ve Ayrımcılık
2004	Kadınlar, kız çocukları ve HIV ve AIDS
2005	AIDS'i Durdur. Sözünü Tut
2006	AIDS'i Durdur. Sözünü Tut Sorumluluk
2007	AIDS'i Durdur. Sözünü Tut Liderlik
2008	AIDS'i Durdur. Sözünü Tut – Önderlik Et- Güçlendir Dağıt
2009	Evrensel erişim ve insan hakları
2010	Evrensel erişim ve insan hakları
2011	Sıfıra Yaklaşmak
2012	Birlikte AIDS'in yayılımını durdurabiliriz.
2013	0 Ayrımcılık
2014	Uçurumu kapat
2015	AIDS'in yayılımını bitirmeye yönelik hızlı yolda...

⁶ https://en.wikipedia.org/wiki/World_AIDS_Day

I. Tanımlar

Cinsel sağlık ve üreme sağlığı ve haklarını tanımlamak ve eşit bir anlayışa sahip olmak için aşağıdaki tanımları kullanacağız. Tüm bu tanımlar Dünya Sağlık Örgütü (WHO) framework tanımlarından alınmıştır.

Cinsel Sağlık/Üreme Sağlığı

CS/ÜS; üreme sistemi ve cinsellikle ilişkili sadece hastalık ve sakatlığın olmayışı değil, aynı zamanda fiziksel, duygusal, zihinsel ve sosyal anlamda tam bir iyilik halidir.

Cinsel Sağlık

Cinsel sağlık; cinselliğe ve cinsel birlikteliklere pozitif ve saygılı bir yaklaşımın yanı sıra; cinsel tecrübelerin zorlama, ayrımcılık ve şiddetten uzak, tatmin edici ve güvenli bir şekilde yaşanma olasılığını gerektirir.

Üreme Hakları

Üreme hakları, her çiftin ve bireyin özgür ve sorumlu bir şekilde kaç çocuğu olacağına sayı, mekânsal ve zamansal olarak karar vermesi ve bunun için gereken bilgiye ulaşabilmesi ve cinsel sağlık üreme sağlığına en yüksek standartta ulaşabilir olmasına dayanır. Bu hakların arasında ayrıca herkesin ırk ayrımı, baskı ve şiddetten uzak, üreme kararı alması da yer alır.

Genç İnsanlar

Genç, Dünya Sağlık Örgütü tanımına göre 15-24 yaş arasındadır. Ancak her bölge veya her ülkenin kendine özgü bir genç tanımı olabilir.

II. Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Takvimi

Gençlerin CSÜS ve hakları alanındaki önemli tarihleri aşağıda bulabilirsiniz:

1948 İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi

1968 Tahran İnsan Hakları Konferansı bireylerin ve çiftlerin bilgi alma, çocuk sahibi olunacak zamanın ve diğer şartların kararını verme haklarını açıklar ve ilan eder.

- 1974 Bükreş'te yapılan 1974 Dünya Nüfus Konferansı'nda eylem planı hayata geçirildi ve 1984'te Meksika'da yapılan Uluslararası Nüfus Konferansında bunun ileri uygulaması için 88 öneri getirildi.
- 1976 Uluslararası Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi 1966'da kabul edildi ve 1976'da yürürlüğe girdi. Sözleşmenin 12. maddesinde herkesin en iyi derece fiziksel ve ruhsal sağlığına ulaşımı hakkını tanıdı.
- 1979 Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi (CEDAW) kadın ve erkek eşitliği için gerekli temeli sağlar ve – oy verme ve seçime katılma dâhil- eğitim, sağlık ve çalışma hakkının yanı sıra, kadının politik ve sosyal hayata eşit ulaşımını ve fırsat eşitliğini garanti eder.
- 1993 Viyana'da yapılan Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Dünya Konferansı kadın haklarının insan hakları olduğunu tasdik etti.
- 1994 Kahire'de yapılan Uluslar arası Nüfus ve Kalkınma Konferansında (ICPD) 179 hükümet nüfus ve kalkınmanın ayrılmaz bir şekilde birbirine bağlı olduğunu ve kadını güçlendirmenin ve üreme sağlığı dâhil insanların eğitim ve sağlık ihtiyaçlarının karşılanmasının hem kişisel gelişim hem de dengeli bir kalkınma için gerekli olduğunu vurguladı. Konferans, demografik hedeflere ulaşmaktan ziyade bireylerin ihtiyaçları ve hakları doğrultusunda, 20 yıllık bir eylem programı belirledi. İlerleyen cinsiyet eşitliği, kadına yönelik şiddeti yok etmek ve kadının doğurganlığı konusunda kendi kararını verebilmesi nüfus ve kalkınma planlarının başında yer alıyordu. ICPD'nin somut amaçları özellikle kızlar için eğitime ulaşımı; bebek, çocuk ve anne ölümlerini azaltmayı ve 2015'e kadar aile planlaması, yardımlı doğum ve HIV dâhil cinsel yolla bulaşan enfeksiyonların önlenmesini içeren küresel boyutta üreme sağlığına ulaşmayı temin etmiştir.
- 1995 Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu, Birleşmiş Milletler 4. Dünya Kadın Konferansı
- 2000 Binyıl Kalkınma Hedefleri
- 2001 Anne ölümlerini engellemeyi hedefleyen binyıl kalkınma hedefi: Hedef 5
- 2004 Dünya Sağlık Örgütü'nün üreme sağlığı konusundaki ilk stratejisini benimseyen 57. Dünya Sağlık Kurulu
- 2005 Dünya liderlerinin 2015'e kadar üreme sağlığına dünya çapında ulaşması, cinsiyet eşitliğini sağlama ve kadına yönelik ayrımcılığı sona erdirmek için Dünya Zirvesi 2005'te toplanması

- 2010 Binyıl Kalkınma Hedefleri İzleme Zirvesi'nde dünya liderleri 2015e kadar üreme sağlığının dünya çapına ulaşması, cinsiyet eşitliğini sağlama ve kadına yönelik ayrımcılığı sona erdirme konusundaki sözlerini yeniledi.
- 2012 Hükümet, sivil toplum, akademik alan ve özel sektörden 27 liderin bir araya gelip 2015 sonrası kalkınma ajandası vizyonu üretmeleri
- 2013 'Yeni Bir Küresel Ortaklık: Yoksulluğu Ortadan Kaldırmak ve Ekonomileri Sürdürülebilir Gelişme ile Dönüştürmek' raporunun BM Sekreterliği'ne sunulması
- 2014 Açık Çalışma Grubu / Kadın Statüsü Komisyonu: Toplumsal cinsiyet bağımsız hedefi
- 2014 Açık Çalışma Grubu / Nüfus ve Kalkınma Komisyonu: Üreme sağlığı, cinsel sağlık hizmetlerine evrensel erişim
- 2014 Açık Çalışma Grubu / Kadın Statüsü Komisyonu & Nüfus ve Kalkınma Komisyonu: Üreme hakları
- 2014 Açık Çalışma Grubu / Kadın Statüsü Komisyonu & Nüfus ve Kalkınma Komisyonu: Her şekilde gerçekleşen şiddet ve ayrımcılığın saptanması
- 2014 Açık Çalışma Grubu / Kadın Statüsü Komisyonu & Nüfus ve Kalkınma Komisyonu: Verinin cinsiyete göre bölümlenmesi
- 2014 Nüfus ve Kalkınma Konferansı ile 2015 Sonrasını İlişkilendirmek
- 2015 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Kabul edildi.

BU KAMPANYA KAPSAMINDA YERELLERDE NELER YAPILABİLİR?

Biz gençler olarak, HIV ve AIDS ile ilgili önyargılardan kurtulmak için doğru bilgiye ihtiyacımız olduğunu bildiğimizden, okullarda kapsamlı bir cinsel sağlık ve üreme sağlığı eğitimi verilmesinin ihtiyacını vurgulayarak bilgiye ve sağlık hizmetlerine erişim hakkımızı talep etmek için bu sene de 1 Aralık'ta üniversite kampüslerinde, sokaklarda ve meydanlarda olacağız. Biz gençler, HIV ve AIDS'in bir başkasının meselesi olmadığını hepimizin meselesi olduğunun bilincinde, sosyal ayrımcılık ve damgalanmaya karşı, doğru bilgi edinme ve öğrenme hakkımız için, 1 Aralık'ta elimizin uzanabildiği her yere dokunmak için gençliğin değişim gücüyle sesimizi duyuracağız.

Cinsel sağlık haklarımızı talep etmek ve bizimle ilgili alınacak kararlara doğrudan dahil olma isteğimizi duyurmak istiyoruz. Bunun için de;

Her yıl yaptığımız gibi farklı şehirlerde cinsel sağlık ve üreme sağlığı konusunda yaygınlaştırma eğitimleri gerçekleştireceğiz.

HIV ve AIDS konusunda tematik eğitimler gerçekleştireceğiz.

HIV ve AIDS konusunda önyargıları kırmak, doğru bilinen yanlışlar üzerine konuşmak için tasarlanmış olan kutu oyunu "Kendine İyi Bak" oynayacağız ve oynatacağız.

Standlar açarak, etkinlikler düzenleyerek ulaşabildiğimiz kadar insana ulaşmaya çalışacağız.

HIV ve AIDS değil, önyargılar bulaşıcıdır!

HIV ve AIDS NEDİR?

İnsan Bağışıklık Yetmezliği Virüsü olarak adlandırılan HIV, bireyin bağışıklık sisteminin içine yerleşerek bu sistemi zayıflatan bir virüstür. Tedavi olunmazsa bağışıklık sisteminin tamamen etkisiz hale gelmesine neden olur ve vücut kolaylıkla direnebileceği hastalıklara karşı savunmasız hale gelir.

AIDS ise HIV tarafından oluşturulan Kazanılmış Bağışıklık Yetmezliği Sendromu olarak adlandırılan bir hastalıklar bütünüdür. HIV vücuda girdikten sonra kişinin bağışıklık sistemine göre herhangi bir belirti göstermeyebilir. Doğru zamanda doğru ilaç tedavisiyle HIV pozitif birey AIDS evresine geçmeden sağlıklı bir şekilde yaşamlarını sürdürmeye devam ederler.

HIV dil, din, ırk, cinsiyet, cinsel yönelim ayrımı olmadan yayılmaktadır ve **Sağlık Bakanlığı'nın verilerine göre de ülkemizde virüsten en fazla etkilenen grup 20- 49 yaş arasındır.**

HIV NASIL BULAŞIR?

- ✓ Korunmasız her türlü cinsel ilişki yoluyla

-oral

-anal

-vajinal ilişki ile

- ✓ Kan ve kan ürünleri ile (enjektör, jilet gibi aletlerin paylaşımı ile- ortak şırınga kullanımı ya da kan ve organ nakilleri)

- ✓ Anneden bebeğe

-Gebelik sırasında,

-Doğum sırasında,

-Emzirirken bulaşabilir.

HIV sosyal ilişkilerle, aynı odada kalmakla, öpüşmekle, dans etmekle, aynı havuzda yüzmekle, tuvaleti kullanmakla ya da sivrisinekten bulaşmaz.

Kadın ve erkek kondomları en etkili ve ucuz korunma yöntemidir.

BİLGİ VE İLETİŞİM:

1 Aralık Dünya AIDS Günü Hakkında Bilgi ve iletişim için:

Cansu TAŞDEMİR

cansutasdemir@sagliktagencyaklasimlar.org

1 Aralık Dünya AIDS Günü ile ilgili daha fazla bilgi için: <http://www.1aralik.com/>

